

รายงานการวิจัย

เรื่อง

แบบแผนการเลี้ยงดูบุตรวัยขวบปีแรก
ของมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี

The Pattern of Childrearing of HIV-infected Mothers

ใช้ในทางห้องสมุด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สุพิศ สุวรรณประทีป
ศิริยุพา สนั่นเรืองศักดิ์

- ๐ ส.ค. 2545

156165

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากเงินงบประมาณแผ่นดิน
ประจำปี 2542

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องแบบแผนการเลี้ยงดูบุตรวัยขวบปีแรกของมารดาติดเชื้อเอชไอวี สำเร็จลง
ได้ด้วยความกรุณาของ ผศ.ดร.สุนทราวดี เขียวพิเชษฐ คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย
บูรพา ที่ให้การสนับสนุนเวลาในการทำวิจัย ตลอดจนให้กำลังใจแก่คณะผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบ
พระคุณ รศ. ดร. วรณี เดียววิเศษ เป็นอย่างสูง ในการช่วยตรวจแก้ไขบทคัดย่อการวิจัย และให้
ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ขอขอบพระคุณหัวหน้าภาควิชาการพยาบาลแม่และเด็ก และ
คณาจารย์ ในภาควิชาฯ ซึ่งช่วยกระตุ้น ให้เวลาอย่างเต็มที่ ตลอดจนรับฟังปัญหา ให้ข้อคิดเห็น
และให้กำลังใจมาโดยตลอด

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ
ศรีราชา คุณประไพ รมณี หัวหน้าพยาบาล และคุณจินาริ คงวรรณะ ผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาล
ด้านวิชาการ ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูล และขอขอบพระคุณ คุณพรเพ็ญ เมธาจิตติพันธ์ พยาบาล
วิชาชีพประจำคลินิกให้คำปรึกษาผู้ติดเชื้อเอ็ดส์ แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราช
เทวี ณ ศรีราชา เป็นอย่างสูงในการให้ความช่วยเหลือประสานกับกลุ่มตัวอย่าง และอำนวยความสะดวก
สะดวกในการพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อนัดหมายเก็บข้อมูล

สุดท้ายนี้บุคคลที่มีพระคุณและสำคัญที่สุดที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงคือ กลุ่มตัวอย่าง
ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาอย่างเต็มใจ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ คณะผู้วิจัยต้อง
ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยบูรพาที่ให้
โอกาสแก่บุคลากรในการทำวิจัย และจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดิน ประจำปี 2542 ให้แก่งานวิจัย
เรื่องนี้

สุพิศ ศิริอรุณรัตน์ (สุวรรณประทีป)

ศิริยุพา สนั่นเรืองศักดิ์

30 เมษายน 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
บทที่	
1 บทนำ	1
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
3 วิธีดำเนินการวิจัย	27
4 ผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา	30
5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	73
เอกสารอ้างอิง	78
ภาคผนวก ประวัติผู้วิจัย	81

ชื่อเรื่อง แบบแผนการเลี้ยงดูบุตรวัยขวบปีแรกของมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี

ผู้วิจัย สุพิศ สุวรรณประทีป
ศิริยุพา สนั่นเรื่องศักดิ์

ปีที่ทำวิจัย 2542

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องแบบแผนการดูแลบุตรวัยขวบปีแรกของมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบแผนการเลี้ยงดูบุตรวัยขวบปีแรกของมารดาติดเชื้อเอชไอวี และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงดูบุตร ความต้องการการช่วยเหลือ และการวางแผนในอนาคตสำหรับบุตร กลุ่มตัวอย่างคือมารดาหลังคลอดที่ติดเชื้อเอชไอวี ที่ได้รับการให้คำปรึกษาแล้ว และมีบุตรวัยขวบปีแรก ซึ่งนำบุตรมารับบริการตรวจสุขภาพ ที่คลินิกสุขภาพเด็กดี ณ โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา ระหว่างเดือนสิงหาคมถึงธันวาคม 2542 จำนวน 10 ราย โดยกลุ่มตัวอย่างสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลที่บ้านของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ร่วมกับการสังเกต โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตรงตามเนื้อหาของการวิจัย ขณะสัมภาษณ์ใช้การจดย่อและการบันทึกเทปวิทยุ จากนั้นนำข้อมูลมาจัดกลุ่มและวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า มารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี เป็นมารดาอายุน้อย มีอายุระหว่าง 17-28 ปี มารดา 4 คนมีลูกเป็นคนแรก ที่เหลือมีลูกเป็นคนที่ 2 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา มีรายได้ของครอบครัวค่อนข้างต่ำคือ 3,000-6,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่มีอาชีพแม่บ้าน สามีอาชีพรับจ้างรายวัน ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว สัมพันธภาพในครอบครัวดี มีการรับรู้ต่อบทบาทการเป็นมารดาในทางบวก ทั้งหมดคิดว่าตนเองติดเชื้อจากสามี

แบบแผนการเลี้ยงดูบุตรที่พบคือ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเลี้ยงลูกด้วยนมผสม ส่วนใหญ่จะเลี้ยงบุตรด้วยตนเอง มีการให้อาหารอื่นนอกจากนมก่อนเด็กอายุ 3 เดือน อาหารที่นิยมให้คือ ก๋วยเตี๋ยวและข้าวบด การทำความสะอาดขูดนมยังไม่ถูกต้องใช้วิธีการล้างด้วยน้ำยาล้างจานและลวกด้วยน้ำร้อน การทำความสะอาดร่างกายลูกเหมาะสม พาลูกไปรับวัคซีนครบตามกำหนดและมาตรวจสุขภาพตามแพทย์นัดอย่างต่อเนื่อง เมื่อลูกไม่สบายจะพาไปพบแพทย์ ไม่มีปัญหาในเรื่องการปฏิบัติการเลี้ยงดูลูก แต่มีปัญหาเรื่องเศรษฐกิจ ไม่มีเงินซื้อนมให้ลูก ทำให้ต้องให้อาหารอื่นแทนนม ยังไม่มีการวางแผนในอนาคตสำหรับลูกอย่างชัดเจนว่าใครจะเป็นผู้ดูแลลูก เพราะมารดาส่วนใหญ่ยังไม่เปิดเผยว่าตนเองติดเชื้อ แต่คาดหวังว่าญาติสนิทคือแม่ของตนสามารถดูแลลูกต่อให้ได้ มีความตั้งใจที่จะทำงานเก็บเงินไว้ให้ลูก ความต้องการการช่วยเหลือ ต้องการให้โรงพยาบาลมีนมผสมแจกหรืออย่างเพียงพอ และอยากให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีโอกาสได้งานทำ

Title The Pattern of Childrearing of HIV- infected Mothers
Researcher Supit Suwanprateep
 Siriyupa Sananreangsak
Year 1999

ABSTRACTS

The objectives of this qualitative research were to study the pattern of childrearing of HIV-infected mothers and to examine the childrearing problems, helped needs for childrearing, and the future plans for their infants. The samples were ten HIV-infected mothers who had received counselling and brought their infants to well-baby clinics for check up at Queen Sawangwatana Memorial Hospital. The data were collected at samples's residences by using indepth interview and non-participant observations. The data were analyzed by content analysis.

The results of this study revealed that the HIV- infected mothers were young women with age ranged from 17 to 28 years. Four mothers had first baby, others had the second. They had rather low education and low family income (3,000-6,000 bahts per months). Most of the mothers were housewives and their husbands worked as laborers. Their families were nuclear families. They had good family relationship and positive perception of mother's roles. They thought that they were infected with HIV from their husbands.

Regarding the pattern of childrearing of HIV-infected mothers, it was found that all mothers used infant formula feeding. Almost mothers nurtured the babies by themselves and fed them with bananas and rice before the age of 3 months. They cleaned milk bottles by washing them with dish cleanser and then rinsing them with hot water. The babies took a bath twice a day and received vaccinations according to recommendation. When the babies were sick, the mothers took them to see the doctors. Mothers had no problems about childrearing except economic problems. The major economic concern was that they had not enough money to buy powder milk. Mothers reports they had no future plan for their babies, were uncertain that who will take care of the babies because they did not disclosed to other people that they were HIV-infected. They expected that their close relative, especially their mothers, will take care of their babies. The major needs of the mothers included free infant formula feeding and the opportunities to get a job.